

Зачепа І. М.

старший викладач кафедри іноземних мов

ФМВ НАУ,

м. Київ, Україна

Куценко О. В.

старший викладач кафедри іноземних мов

ФМВ НАУ,

м. Київ, Україна

НАВЧАННЯ ТА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ

(на прикладі німецької мови)

Сучасне навчання не можливе без сучасних комп'ютерів, мобільних пристроїв та інтернет-ресурсів. Трансформація освіти, зміни, спричинені дигіталізацією, вимагають конкретних змін у процесі навчання та вивчення іноземних мов. Конгрес «Наука і навчання в епоху цифрових технологій», організований Гете-Інститутом в Україні за підтримки Посольства Федеративної республіки Німеччини та Міністерства освіти і науки України, започаткувати дискусію довкола питань щодо змін у сфері професійного та приватного іншомовного спілкування, щодо пошуку та опрацювання інформації, яка сприятиме успішному навчанню та вивченню іноземних мов [2].

Викладання іноземних мов в умовах активного оцифрування суспільства та усіх сфер його життя не стало чимось кардинально новим для навчального процесу у ЗВО. Втім, як наголошували доповідачі, виникає потреба його критичного осмислення як невід'ємної частини всього освітнього процесу в Україні. Особливо відчутно це сьогодні, коли навчання відбувається в умовах загального карантину і усвідомлено значення та потенціал інтернет-технологій та інноваційних форм навчання. Тож навчання та вивчення іноземних мов

відбувається за допомогою цифрових форматів і навчальних платформ, здатних забезпечити інтерактивну взаємодію викладачів та студентів.

На нашу думку, викладання іноземних мов на відстані має певні дидактичні особливості, втім націлене на збереження чотирьох головних навчальних цілей володіння мовою за різними видами мовленнєвої діяльності. Тому варто, насамперед, з'ясувати, які інструменти (інтернет-ресурси та мобільні додатки) будуть корисними для оволодіння певними компетенціями.

Аудіювання. Сьогодні існує величезна кількість сайтів, які пропонують подкасти для навчання іноземної мови. Подкаст це цифровий медіа-файл або низка таких файлів, які розповсюджуються інтернетом для відтворення на портативних медіа-програвачах чи персональних комп'ютерах. За змістом вони можуть нагадувати радіо-шоу, звукову виставу, містити інтерв'ю, лекції чи будь-що інше, що належить до усного жанру. Ця технологія в галузі навчання іноземної мови є відносно новою [3]. Подкасти наділені низкою переваг (наприклад, інтернет-інструменти дозволяють регулювати швидкість мовлення, багаторазове прослуховування, виконання різноманітних готових завдань на розуміння почутого), здатних зробити процес навчання цікавішим та ефективнішим та, врешті, сприяти підвищенню нової якості іншомовної професійної підготовки. Важливо із великої кількості пропозицій правильно підібрати навчальний матеріал, що відповідає рівню компетентності студента.

Говоріння. Розвивати усне мовлення кожного студента на відстані сьогодні цілком реально. Web 2.0, Web 3.0 – інформаційні технології, які дозволяють користувачам створювати та поширювати власний контент у всесвітній павутині – пропонує широкі можливості для розвитку навиків усного мовлення та іншомовного автентичного спілкування на відстані. Крім того, сучасна техніка дозволяє легко виготовити і завантажити власне голосове повідомлення та прийняти участь у роботі групи – відео конференції, вебінарі чи здійснити відео дзвінок.

Письмо. Для розвитку навиків письмового мовлення Інтернет пропонує широкий спектр онлайн-інструментів, які допомагають розвивати

формальне/офіційне (електронні листи, дописи та коментарі на офіційних сторінках) і неформальне/приватне (SMS, миттєві повідомлення/дописи у різних соціальних мережах, чат-ботах, блогах) листування.

Розвивати навички читання, тобто розуміння прочитаного можна за допомогою текстів із веб-журналів, вікіпедії, відкритих освітніх ресурсів та електронних енциклопедій. Крім того завдяки своїй універсальності найпопулярнішим інструментом залишається інтернет-перекладач Google Translate.

Не можна уявити розвиток мовних навичок з лексики та граматики як і усіх чотирьох мовленнєвих навичок без використання навчальних платформ і мобільних додатків як, наприклад, Kahoot, Quizlet, FunEasyLearn та LearningApps, які пропонують вправи для певної цільовій групі, та дають можливість розробити свої власні. Така робота може виконуватися у різних режимах: індивідуальному, парному, груповому, часто у формі змагання (програма часто сама визначає час на виконання завдань). Звичайно, у світі інтернет-технологій все дуже швидко змінюється і оновлюється, тому потрібно слідкувати за новинками, щоб не пропустити важливе. Це не складно, якщо регулярно відвідувати фахові сайти та освітні портали (як Goethe-Institut, Deutsche Welle, derdieDaF-Portal).

Навчання та вивчення іноземних мов у цифровому форматі передбачає два способи доставки та отримання навчального матеріалу – офлайн та онлайн. Ці способи поділяють на носіїв інформації та інтернет-інструменти. Деякі науковці [1, S.124] ділить їх також на автентичні, адаптовані та методичні.

	офлайн	онлайн
автентичні носії інформації	енциклопедичні словники; художні, навчальні та документальні фільми на CD-ROM	веб-щоденник; вікіпедія; онлайн-словники; відео кліпи
адаптовані носії інформації	електронні словники та словники для дітей на CD-ROM	онлайн-словники; онлайн-граматичні довідники; аудіо-/відео-конференції; блоги; підкасти
методичні носії інформації	навчальне програмне забезпечення на CD-ROM	навчальні програми; додатки до підручників
автентичні інтернет-	програма редагування,	Е-адреси; форуми; чати;

інструменти	програма створення презентацій, програма створення малюнку	месенджери;
адаптовані інтернет-інструменти		навчальні платформи
методичні інтернет-інструменти	авторські навчальні програми; лексичні тренажери	авторські навчальні програми; лексичні тренажери; онлайн-портфоліо

До таких офлайн-інструментів відносять і цифрові підручники (наприклад, підручники з німецької мови видавництв Cornelsen, Hueber, Klett). Такі підручники орієнтовані на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, передбачають використання комп'ютерів, планшетів чи смартфонів для виконання дидактично доцільних креативних завдань і є гарним помічником викладачу, оскільки увесь навчальний матеріал та усі технічні засоби об'єднані в одній програмі. Цифрові підручники не ставлять завдання вивчити мову на рівні носіїв, натомість розвивають мовну компетентність, знання про мову та культуру.

Щодо офлайн-словників, то часто вживаним є електронний словник АВВУ Longvo, який має курсор перекладача та забезпечує швидкий доступ до перекладу під час читання. У цілому рекомендується ознайомити студентів із всіма можливими варіантами словників, а право вибору надати студентові, адже, як правило, думки студентів щодо корисності та доцільності словників не збігається.

Практика показує, що використання новітніх інтернет-технологій у навчанні потребує інформаційної та програмної підтримки навчальної дисципліни. А разом з цим і комп'ютерної грамотності та цифрової компетентності викладачів і студентів. Тобто усі учасники навчального процесу повинні:

- бути мідіаграмотними, уміти опрацьовувати та критично оцінювати інформацію;
- вміти ефективно використовувати відкриті ресурси;
- розвивати навички використання цифрових технологій та освітніх платформ, формувати навички вирішення проблем;

- усвідомити поняття штучного інтелекту, віртуальної та доповненої реальності, кібербезпеки тощо [2].

Наразі час та обставини вимагають створити в Україні ефективну систему електронного навчання, здатну забезпечити вдосконалення навчального процесу та європейську якість вищої освіти. З цією метою в нашому університеті розроблена програма, яка передбачає цифрову трансформацію Національного авіаційного університету та його перетворення в технологічно розвинений ЗВО, в якому всі процеси інформаційних взаємодій перенесені в цифровий простір [4, с.55].

Отож, навчання та вивчення іноземних мов у цифровому просторі цілком реальне явище і має низку переваг перед іншими формами навчання. Сучасні інтернет-технології та цифрові носії інформації не замінюють традиційні методи навчання, проте створюють нове середовище й можливості для того, щоб забезпечити якісне викладання та успішне вивчення іноземних мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Würffel N. (2010) Fremdsprachenlehrende Aus- und Fortbilden im Blended-Learning-Modus. Erfahrungen und Erkenntnisse aus dem Comenius-Projekt „Schule im Wandel“. Tübingen: Narr Francke Attempto, S. 1229.
2. Дигітальний конгрес. Наука і навчання в епоху цифрових технологій [Електронний ресурс]. – Гете-Інститут в Україні /Режим доступу до ресурсу: <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/spr/unt/ver/dgk.html>
3. Подкаст [Електронний ресурс].– Вікіпедія /Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%BA%D0%B0%D1%81%D1%82>
4. Тесля Ю.М., Хлевна Ю.Л., Кичань О.М. Досвід створення офісу цифрової трансформації в національному авіаційному університеті / Тесля Ю. // Сучасні тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в освіті: зб. Матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції в рамках Міжнародного освітнього форуму «Цифрова трансформація освіти». – Рівне:

РОІППО, 2020. – С. 55-57. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://lib.iitta.gov.ua/719292/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D0%86%D0%A4-2020.pdf>